

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

GYMNÁZIUM TÝN NAD VLTAVOU

Autor: Mgr. Lukáš Boček

Datum: 10.4.2013

Ročník: kvinta

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Tematický okruh: Literární komunikace

Téma: Renesanční a humanistická literatura – Čechy

Klíčová slova: Literatura, renesance, humanismus, filosofická východiska, Čechy

Anotace: Prezentace žáky interaktivním způsobem seznamuje s uměleckým vývojem ve středověku v období rozkvětu renesance a humanismu. Především se zaměřuje na českou renesanci psanou česky.

Zpracování tohoto DUM bylo financováno z projektu OPVK, výzva 1.5

Renesance a humanismus v české literatuře

Renesanční literatura - česká

- * Většinovým jazykem literatury na našem území byla právě čeština (= národní jazyk)
 - * Posiluje se vzdělanost
 - * Mravní a vzdělávací funkce literatury přetrvává
 - * Měšťané se stávají autory ve velké míře
 - * Rozvoj prózy na úkor verše
 - * Rozvoj češtiny, mnoho překladů (i z antiky)
 - * Tvorba: práva, cestopisy, slovníkářství, zábavná literatura
-
- * **Hynek z Poděbrad: Veršové o milovníku**
 - * Syn krále Jiřího z Poděbrad, psal poezii i prózu
 - * Přeložil 11 novel z Dekameronu a napsal jednu vlastní, vybíral si především erotické texty
 - * Za svou tvorbu, která se nesla taktéž v erotickém duchu, si vysloužil označení „nejnecudnější“, byl za své texty odsuzován

Měštanský dům - Telč

Renesanční literatura - česká

* **Viktorin Kornel ze Všehrd:**

- * Děkan na UK, právník, nejprve psal latinsky
- * Jeho dobrým přítelem byl Bohuslav Hasištejnský
- * Požadoval psaní děl kultivovaným jazykem, ale zároveň srozumitelným
- * Chtěl, aby se čeština vyrovnala latině
- * **Knihy devatery**
 - * Právnícký spis, snaží se dosáhnout jazykové dokonalosti
 - * Předmětem díla je boj šlechty s měšťany (staví se na stranu měšťanů)

Viktorin Kornel

Renesanční literatura - kroniky

- * První tištěná kniha v češtině: **Kronika trojánská**
inkunábule: prvotisk
- * **Václav Hájek z Libočan:**
 - * Katolický kněz
 - * **Kronika česká**
 - * Od příchodu praotce Čecha až po dobu Ferdinanda I.
-> nebyla ovšem příliš věrohodná
 - * Podporoval vypravěčské umění, vzrůstá zájem o lidové pověsti
- * **Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic:**
 - * Popraven po účasti na stavovském povstání
 - * Cestopis: **Putování aneb cesta z Království českého do Benátek a odtud po moři do země Svaté, země judské a dále do Egypta**

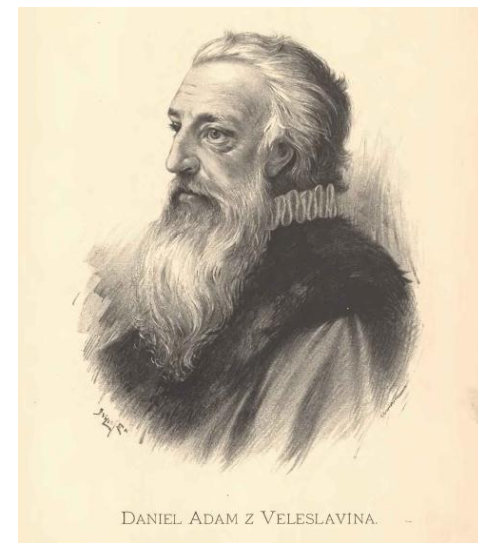

Stránka z Kroniky
trojánské

Renesanční literatura

* Daniel Adam z Veleslavína:

- * Podle něho je nazvána celá doba – veleslavínská (70. léta 16. století až 1620), rozkvět českého jazyka
- * Humanista, propagátor spisovné češtiny
- * významný tiskař: vybíral, upravoval, překládal knihy a díky němu byla česká literatura bohatší o velké množství titulů
- * **Silva quadrilinguis (Les čtyřjazyčný)**
- * nejrozsáhlejší z jeho slovníkové práce
- * představuje slovní zásobu česko-latinsko-řecko-německou
- * v úvodu obrana českého jazyka
- * Veleslavín vytvořil celkem 4 slovníky (2 byly uspořádány abecedně a 2 věčně) → slovníky jsou příznačné pro proud národního humanismu

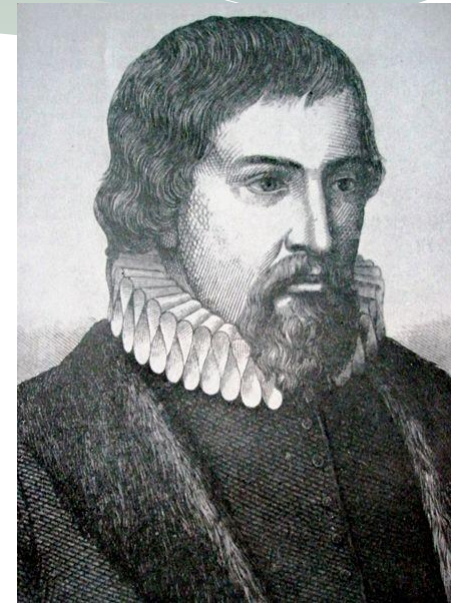

Daniel Adam z
Veleslavína

Renesanční literatura

* Jan Blahoslav:

- * Nejvýznamnější osobnost českého humanismu
- * Překladatel, odborník na češtinu, vydavatel
- * Měl zahraniční vzdělání, byl biskupem Jednoty bratrské (odnož církve, která se hlásila k odkazu husitství a Petra Chelčického), ale prosazoval vzdělání
- * Přeložil **Nový zákon**
- * Po jeho smrti kolektiv autorů, se kterými hojně spolupracoval, přeložil i **Starý zákon**
- * Celek vyšel jako **Bible kralická** – vrchol češtiny té doby
- * **Filipika proti misomusům** – obhajoba vzdělání
- * **Gramatika česká** – učebnice pro bratrské školy, všímá si skladby vět, jazykové kultury

Jan Blahoslav

Zdroje obrázků

- * <http://82.114.195.35:90/ProjektModerniUmeni/Renesance/%C4%8Cesk%C3%A1%20renesance/12.M%C4%9B%C5%A1%C5%A5ansk%C3%BD%20d%C5%AFm%20Tel%C4%8D.jpg>
- * http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Viktorin_Kornel_ze_Vsehrd_1862.jpg
- * http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Str%C3%A1nka_z_Kroniky_trojansk%C3%A9_1468.gif
- * http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Daniel_Adam_z_Veleslav%C3%ADna.jpg
- * http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jan_Blahoslav.JPG